

Českobudějovická léta rodiny JUDr. Leopolda Heyrovského

Českobudějovická léta prof. dr. Leopolda Heyrovského byla léty jeho šťastného dětství. Prožil je s rodiči v domě na Lannově třídě. Rodina Heyrovských se zapsala do dějin Karlovy university dvěma významnými profesory: ordinářem římského práva JUDr. Leopoldem Heyrovským (*14. 11. 1852 České Budějovice, † 17. 2. 1924 Praha), jeho synem profesorem PhDr. Jaroslavem Heyrovským (*20. 12. 1890 Praha, † 27. 3. 1967 tamtéž), nositelem Nobelovy ceny a řadou dalších výzkumných vědeckých pracovníků, působících dosud v různých oborech a zemích, i když mají jiná příjmení. Hnízdo rodiny Heyrovských, založené pradědem JUDr. Ferdinandem Šimonem Heyrovským (1769 - 1839) a jeho manželkou Rosalií Dorotheou rozenou Cardello (1778 - 1837) v Rokycanech, se rozpadlo po odchodu jejich dětí na různá působiště. Otec zakladatele české právní romanistiky - nejmladší syn rokycanské rodiny Adolf Heyrovský (*1817), vrchní soudní rada, se dostal na Hlubokou. Zde se oženil s pannou Julianou Veselou, dcerou Josefa Veselého a Marie rozené Kladrubské. Otec nevěsty Josef Veselý byl vrchním lesmistrem v Českém Krumlově.

Manželé Heyrovští později zamířili do Českých Budějovic a ubytovali se v Lannově ulici, v domě strýce Jana Heyrovského. Dům byl obklopen romantickou zahradou na místě nedávno zrušených starých hradeb. Zde měla rodina ty nejlepší podmínky pro klidný, biedermeierovský způsob života. Nacházeli pohodu uprostřed široké rodiny, sestávající ze čtyř dcer a dvou synů. Vedli život příčinlivých měšťanů, jak to vyžadoval ideál doby. Politické poměry však byly rozporné. Za vlády Bacha byly sice dobré podmínky pro rozvoj řemesel, obchodu a průmyslu, avšak národnostní problémy byly složitější a český živel se netěšil dostatečné svobodě. Tyto rozpory se projeví i v životě Adolfa Heyrovského. Byl vždy dobrým Čechem, prý jedním z mála česky smýšlejících úředníků zdejšího soudu. V jeho době se prý říkalo, když budějovičtí občané něco u soudu potřebovali: „Heyrovský to zařídí.“

Děti Heyrovských prožívaly šťastné dětství. Toulky v úzkých hradebních uličkách, kluci lezli na stromy, schovávali se v hradebních příkopech. Měly spoustu kamarádů. V Českých Budějovicích se žilo podle biedermeierovských zvyklostí. Rodiny se často navštěvovaly, pěstovaly se domácí koncerty. Českobudějovické divadlo pod vedením ředitele Bielcického bylo nově upravené a podle hodnocení kritika v Pražských novinách ze 7. 12. 1852 mohlo směle soutěžit se scénami pražskými. V rodinách se též pořádaly veselé domácí plesy pro děti a mládež. Pohoštění bývalo jednoduché. Hrncík párků a bochník chleba, mandlové mléko a malinovka nasytily rozjařené mládí. V těchto společnostech začínaly i první „milostné“ city.

Devítiletý Leopold, pozdější rektor university a dvorní rada, se nechal okouzlit osmiletou Lízinkou, modrookou kráskou se zlatými lokny. Napsal jí své vyznání a dopis se dostal do nepovolaných rukou. Zachytila jej vzdálená tetička. Když pak potkala hopsajícího Poldíčka na náměstí, pohrozila mu, že poví tatínkovi o jeho milostném poklesku. Leopold se vylekal, ale teta nežalovala. Soudní rada Adolf Heyrovský, jeho otec, byl vážný, spravedlivý a domácí člověk, trávil večery v kruhu rodiny. Linkoval dětem sešity, vázal si sám knihy, opisoval drobným pravidelným písmem své manželce kuchařské recepty a tehdy velice rozšířenou „Květomluvu“, sobě vlastenecké básně Ludovíta Štúra, Samo Chalupky, Klácela nebo Kollára a zkoušel děti z učení. Byl tak trochu pedant, dbal aby hoši úhledně psali. Když už matka a dcerušky ve vedlejším pokoji dávno spaly, ozývaly se z otcovy ložnice hlasité výtky a domluvy. Někdy, byly-li chyby četnější, se ozvalo „ric“ a otec roztrhl celý nezdařený úkol a nešťastník musel psát znova. Adolf sám býval vzorným žákem s mnoha pochvalami. Jednou do roka posílal krumlovský dědeček lesmistr Veselý do Českých Budějovic fůru potřeb pro kuchyni. To byla velká událost. Kluci vítali svého milého formana a koně, pomáhali vykládat pytle mouky, krupek, krupice a sušených hub, kusy uzeného masa a špeku, láhve medu, svíčky, mýdla a štůčky domácího plátna.

Když byl vrchní soudní rada Adolf Heyrovský přeložen do Prahy, začal syn Leopold chodit na české akademické gymnasium. Jako odchovanec českobudějovických domácích bálů miloval tanec. V taneční škole Poláka Gorskiho pak poznal mnoho pražských rodin a býval zván na domácí plesy k Braunerům, Lauermannům, Randům a Riegrům. Od útlého mládí rád cestoval. S pěti zlatými prošel o prázdninách pěšky Alpy. Studenti tenkrát mohli nocovat a bývali pohoštění zdarma v kláštřích. Při večerích se tam s nimi řeholníci přátelsky bavili po latinsky. Nejlépe bývali ubytováni ve Vyšším Brodě. V Pasově pak byla příští zastávka a nakonec v Salcburku. Když přišel Leopold k příbuzným do Štýrska, musel si několik dní hojit nohy, rozbolavené cestou v tvrdých „škorních“. Po idylických letech v Českých Budějovicích mu nastala léta universitních studií, ale to již byla jiná kapitola života Heyrovských.

*Eva Heyrovská, Českobudějovické listy, 27. 3. 1998
(z výstřížkového archivu Rodopisné revue).*